

สรุปลงสาระที่น่าสนใจของบทความเรื่อง

“How should ASEAN engage the EU? Reflections on ASEAN’s external relations”

เขียนโดย Dr. Yeo Lay Hwee

ผู้อำนวยการศูนย์สหภาพยุโรปในสิงคโปร์

กรมอาเซียนได้สรุปลงสาระที่น่าสนใจของบทความฉบับนี้ ซึ่งมีการจัดพิมพ์ลงในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของศูนย์สหภาพยุโรปในสิงคโปร์ (โครงการร่วมของสหภาพยุโรปกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนันทยางและสถาบันการต่างประเทศสิงคโปร์) ฉบับที่ 13 ประจำเดือนเมษายน 2556 เผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจในความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรปในมิติต่างๆ โดยในขณะที่อาเซียนขยายความสัมพันธ์กับคู่เจรจาในกรอบต่างๆ ทั้งกรอบ +1 +3 หรือเวทีสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit-EAS) อาเซียนจำเป็นต้องร่วมมือกันมากขึ้นเพื่อรักษาบทบาทนำและความเป็นแกนกลางของอาเซียนในความสัมพันธ์ดังกล่าว

การรวมตัวกันของอาเซียนนั้น ไม่ได้ทำให้ความเป็นอธิปไตยในประเทศสมาชิกหายไป แต่มีขึ้นเพื่อที่จะสร้างกรอบการทำงานร่วมกันเพื่อดำรงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกให้เป็นไปอย่างราบรื่น รวมทั้งขจัดความขัดแย้งและสร้างความไว้วางใจภายในภูมิภาค โดยเป้าหมายหลักคือการสร้างประชาคมอาเซียนให้ประกอบด้วย 3 เสาหลักได้แก่ 1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community-APSC) 2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) และ 3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community-ASCC)

อาเซียนต้องเพิ่มความร่วมมือทางการเมืองและเศรษฐกิจให้มีความมั่นคงและเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยการสร้างประชาคมอาเซียนให้ประสบความสำเร็จ มีความเป็นหนึ่งเดียวกันท่ามกลางการแข่งขันที่สูงขึ้นของมหาอำนาจของโลกอย่างสหรัฐอเมริกาและจีนหรือแม้กระทั่งมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกอย่างญี่ปุ่น และที่สำคัญคืออาเซียนจำเป็นต้องมีการพัฒนาความสัมพันธ์กับภายนอกเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะผลักดันการสร้างเสถียรภาพและช่วยขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือในภูมิภาคซึ่งจะทำให้มีอำนาจต่อรองในระดับภูมิภาครวมทั้งสามารถดำรงบทบาทหลักในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกได้ในบริบทที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกกำลังก้าวขึ้นมาเป็นภูมิภาคหลักของโลกทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง

สหภาพยุโรป (European Union) เป็นคู่เจรจาอย่างไม่เป็นทางการกับอาเซียนมาเป็นเวลานาน โดยเมื่อปี พ.ศ. 2520 ได้มีการพัฒนาความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ อาเซียนและสหภาพยุโรปได้พัฒนาความสัมพันธ์กันเรื่อยมาโดยครอบคลุมการหารือด้านการเมืองและความมั่นคง ความสัมพันธ์ด้านการค้าและการลงทุนซึ่งได้ขยายตัวอย่างมาก โดยปัจจุบันสหภาพยุโรปเป็นคู่ค้าอันดับ 2 ของอาเซียนและเป็นแหล่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดของอาเซียนซึ่งการลงทุนจากอาเซียนใน

สหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นจาก 27.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปีพ.ศ. 2549 เป็น 71.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2553 นอกจากนี้ อาเซียนยังเป็นผู้ค้าภายนอกที่ใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 6 ของสหภาพยุโรปด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรปเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสหภาพยุโรปได้ให้การสนับสนุนการรวมตัวกันของอาเซียน โดยอาเซียนได้เรียนรู้จากตัวอย่างการรวมตัวของสหภาพยุโรป สหภาพยุโรปยังช่วยระดมทุนสำหรับความร่วมมือต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการชายแดน รวมทั้งยังมีหน่วยงานที่พร้อมให้ความช่วยเหลือในด้านการป้องกันความขัดแย้ง การจัดการกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในอาเซียน เช่น ภัยพิบัติ เป็นต้น สหภาพยุโรปยังสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับอาเซียนในเรื่องการเชื่อมโยง(Connectivity) โดยเฉพาะในการเชื่อมโยงด้านสถาบันและประชาชนกับประชาชน ให้มีความพร้อมในการเป็นศูนย์กลางและตระหนักถึงความเป็นอาเซียน

สหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความสัมพันธ์กับอาเซียนมากขึ้นเมื่อประเทศมหาอำนาจหันมาสนใจอาเซียนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม อาเซียนอาจมีความเคลือบแคลงใจอยู่บ้างว่าสหภาพยุโรปจะยังคงเน้นเรื่องประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนในภูมิภาค เช่น สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในเมียนมาร์ เป็นต้น ขณะเดียวกัน อาเซียนก็มีเรื่องที่ต้องหารือกันอย่างเข้มข้นในเรื่องทะเลจีนใต้และความสัมพันธ์ของมหาอำนาจในภูมิภาคท่ามกลางสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อาเซียนยังคงต้องรักษาความเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่มีพลวัตและเป็นภูมิภาคที่มองออกไปยังโลกภายนอก(outward looking) และการสร้างประชาคมอาเซียนตามความประสงค์ รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในประชาคมโลก

อาเซียนยินดีที่สหภาพยุโรปหันมาให้ความสนใจกับอาเซียนอีกครั้ง ทั้งนี้ อาเซียนจำเป็นต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งเพื่อรักษาความเป็นแกนกลาง (centrality) ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก และเพื่อให้สามารถจัดการกับพลวัตของอำนาจที่แตกต่างในภูมิภาคซึ่งมาพร้อมกับทั้งการแข่งขันและความร่วมมือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับสหภาพยุโรปนั้น อาเซียนต้องเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสหภาพยุโรปในเรื่องที่สหภาพยุโรปมีความเข้มแข็งและสนับสนุนการดำเนินการที่จะนำไปสู่การรวมตัวกันที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นผ่านการค้า การลงทุน และการใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญของสหภาพยุโรปในการแก้ไขปัญหาความท้าทายรูปแบบใหม่ได้

ผู้ที่สนใจสามารถค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก www.eucentre.sg

นางสาว ภัทริจรีา ดีนาน
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นิสิตฝึกงานกรมอาเซียน ผู้เรียบเรียง

19 เมษายน 2556